

Riigihalduse minister Jaak Aab
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn
Eesti

Tallinn

02.03.2021

Edastatud e-kirja vahendusel digitaalselt
allkirjastatud kujul:
info@fin.ee

Eesti mereala planeeringust

Austatud minister Aab

Pöördume Teie poole seoses Eesti mereala planeeringulahenduse sisulise kvaliteedi tõstmise vajadusega.

Oleme korduvalt ministeeriumi poole sel teemal pöördunud, kuid oleme endiselt mures, et planeering tuleb liiga üldistav ega anna oodatud vastuseid ja kindlust arendajatele investeringute tegemiseks. Teadmatus on teatavasti hirmude üks peamine allikas, mistõttu peab planeering piisavalt põhjendama langetatud otsuseid, et leevendada erinevate huvigruppide hirme. Leiame, et poolik lahendus pidurdab meretuuleenergia kasutuselevõttu ning annab palju võimalusi lahenduse edukaks vaidlustamiseks kohtus, mistõttu on oluline planeeringu sisulist kvaliteeti oluliselt tõsta.

Olete varasemalt meedias¹ öelnud, et merealade planeeringu kaardil on selgelt välja joonistatud need alad, kuhu on võimalik tuulikuid ehitada, ning olete üritanud jälgida ka seda, et tuulikud ei kataks kinni vaateid nii, et rannikult merele vaadates oleks see häiriv.

Kahjuks planeering täna arendajale sellist kindlust ei anna, sest maastike ja visuaalse mõju hindamist pole läbi viidud. Väita, et planeering ütleb, kuhu on võimalik tuulikuid ehitada, on põhjendamatu ning ennatlik.

On teada, et tuulikutel on visuaalne mõju, mistõttu peab strateegiline planeering aitama kaasa tasakaalustatud visuaalseid häiringuid vältivate meretuuleparkide loomisele. Täna ei saa väita, et kõikidel planeeringukohastel meretuuleenergiaks sobivatel aladel see üldse võimalik on, sest vastav hindamine on tegemata. Tuuleparkidele sobivad alad on leitud nn välistamise meetodil, kuid ühe olulise osana on jäetud arvesse võtmata visuaalne mõju ning maastike poolt välistavad kriteeriumid ning asukohad.

Visuaalset hindamist ei saa tulevikku edasi lükata, sest vastavalt planeerimisseaduse § 14 lg 2 punktidele 7 ja 12 on mereala planeeringu ülesandeks mh ka kaldaga püsivalt ühendamata ehitiste asukohta ja üldiste ehitustingimuste määramine ning energeetika-

¹ <https://www.err.ee/1124659/minister-aab-merealade-planeering-on-huviruhmade-kokkulepe>

gaasi- ja sidevõrgustiku rajamiseks sobivate alade määratlemine. Ilma visuaalseid mõjusid hindamata pole võimalik väita, et planeeringus leitud potentsiaalsed tuuleenergia alad on praktikas üldse kasutatavad.

Toonitame, et Eesti on liitunud Euroopa maastikukonventsiooniga, toetamaks selle põhimõtteid ja eesmärke, sh ka maastike hindamise ja väärtustamise vajadust, mis peaks olema iga planeeringu aluseks. Lähtudes konventsioonist² kohustub iga konventsiooniosaline integreerima maastikku mistahes valdkonna poliitikasse, millel võib olla maastikule otsene või kaudne mõju. Seejuures tuleb identifitseerida oma territooriumi maastikud, analüüsida nende omadusi, neid ümberkujundavaid jõude ja mõjureid ning jälgida muutusi. Eeltoodud tegevused on aga eelkõige just riigi ülesandeks. Pole mõeldav, et tuulepargi arendaja hakkab nt kogu Saaremaa maastikku inventeerima ning hindama. Ilma maastiku hindamiseta ei tea me aga mida või kus on vaja kaitsta ning ei saa hinnata ka visuaalseid mõjusid.

On väga tervitatav, et planeeringu koostamise käigus telliti hiljuti “Meretuuleparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise meetodiliste soovitude juhendmaterjal” (edaspidi: Juhend), kuid ootame nüüd ka planeeringulahenduses vastavalt valminud juhendile meretuuleparkide poolt mõjutatavate maastike kaardistamist ning visuaalse mõju hindamist.

Rahandusministeerium on seni olnud üsna tõrjuv merealade planeeringu raames teostatavate uuringute osas, viidates aja- ja rahapuudusele ning teadmatusetele tuleviku täpse tehnoloogia osas. Riigikohtu³ hinnangul ei tohi jätta keskkonnamõju vajaliku täpsusega hindamata argumendiga, et kindlalt ei ole teada arendajate edasised kavatsused ja tegevuse üksikasjad planeeringu elluviimisel nagu näiteks tuulikute arv, võimsus või kõrgus. Riigikohtu kolleegium märgib, et planeeringu mõju hindamisel on lähtealusena määrav see, millist tegevust, millises asukohas ja millises mahus riik planeeringus kavandab ja põhimõtteliselt võimalikuks peab, mitte see, millises ulatuses ja kuidas täpselt arendajad kavandatu tulevikus tegelikult ellu viivad. Kindlasti ei saa planeeringulahenduse abstraktsus õigustada olemasoleva keskkonnaseisundi uurimata jätmist. Keskkonnamõju hindamine ei tohi jääda formaalseks ja jätta niisuguste arendusalade põhimõttelise sobivuse lahtiseks ega piirduda tõdemusega, et selle küsimuse lahendamiseks alles tuleb asuda uuringuid läbi viima.⁴

Visuaalse mõju hindamine ise on ca kuu aja töö ja maksab mitte rohkem kui paartuhat eurot ühest vaatepunktist ehk tegu pole aeganõudva ja kuluka uuringuga. Tellisime taastuvenergeetika konsultatsiooniettevõttelt Rexplorer OÜ visualiseeringu näidise, mis on koostatud ühest võimalikust vaatepunktist Saaremaal, kasutades *Google Street View* rakendust ning tuuleparkide visualiseerimiseks loodud tarkvara. Visualiseeritud on 300 m kõrguseid tuulikuid, mille rootori diameeter on 236 m. Tuulikud on paigutatud mereala

² https://www.envir.ee/sites/default/files/maastikukonventsiooni_eeastikeelne_ametlik_tolge.pdf

³ <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-keskkonnamoju-tuleb-hinnata-enne-pohimottelise-arendusotsuse-tegemist>

⁴ RKHK 08.08.2018 otsus nr 3-16-1472, p-d 28 ja 29.

planeeringuga ettenähtud alale. Tuulikute vahekauguseks on võetud 6 x rootori diameeter ning tuulikute kaugus valdavast tuulesuunast 9 x rootori diameeter. Tegemist on hetkel kõige suurema meretuuliku parameetritega ning soovituslike vahekaugustega. Modelleerimisel kasutatud foto vaatenurk on vastavalt Juhendile soovituslikud 53 kraadi ning kaamera kõrgus 1,7 m.

Lisame visualisatsiooni ka eraldi failina, mida tuleb Juhendile viidates väljatrükituna vaadata vaba käe küünarnuki ulatusel. Vaadates visualisatsiooni PDF-formaadis arvutis, tuleb pilti vaadata suurusega 100%.

Rõhutame, et tuuleparkide visuaalne mõju on kogukondade poolset aktsepteerimisel kõige olulisem küsimus. Kui merealade planeeringus jääb visuaalne mõju välja selgitamata, siis on tuuleparkide rajamist välistada võiv mõju hindamata. See omakorda tähendab, et teada ei ole, kas mereala planeeringus kajastatud meretuuleenergia aladele on üldse võimalik tuuleparke ehitada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Priit Lepasepp
juhatuse liige
Sunly Wind OÜ